

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Debreczen sz. kir. város 1907. évi költségelőirányzata.

Roncsik Lajos főszámvevő elkészült az 1907. évi költségelőirányzattal és azt a következő jelentés kíséretében mutatta be az augusztus 21-én tartott tanácsülésen.

A jelentés így hangzik:

$\frac{2086.}{1906.}$ sz.

Tekintetes Tanács!

Városunk háztartására vonatkozó 1907. évi költségelőirányzati javaslatot az 1886. évi XXI. t.-cz. 17. § a értelmében tisztelettel betérjesztem:

I. A rendes bevétel	...	2 370,554 kor. 84 fill.
II. A rendkívüli bevétel		344,450 " — "
Összes bevétel		2,715,004 kor. 84 fill.

Ezzel szemben:

I. A rendes kiadás	...	2,509,803 kor. 68 fill.
II. A rendkívüli kiadás	...	405,453 " 51 "
Összes kiadás		2,915,257 kor. 19 fill.

A bevétel és kiadás közt mutatkozó 200,252 korona 35 fillér hiány 964,000 korona egyenes állami adó 21%-ban nyer fedezetet.

Javaslatom részletezését és a folyó évi előirányzati összegtől való eltéréseit részint az indokolási rovatban, részint a mellékletekben ismertetem.

Szükségnek tartom megemlíteni:

1. hogy a drágasági pótléket, mivel az ez irányú kérések eldöntése a Tekintetes Bizottsági Közgyűlés jogköréhez tartozik, — nem vettem kombinációba;

2. hogy a hivatalos időnek a délelőttre való megállapítása a pótdó 1.5%-nak csökkenését vonná maga után.

A háztartási költségelőirányzati javaslattal egyidejűleg az alapok költségelőirányzatát is tisztelettel betérjesztem.

Debreczen, 1906 augusztus 16.

Roncsik Lajos,
főszámvevő.

*

A városi tanács a főszámvevő jelentésére a következő végzést hozta:

$\frac{11,271.}{1906.}$ sz.

„A városi tanács a főszámvevői jelentést, melyben az 1907. évi házipénztári költségelőirányzati javaslatot bemutatta, tudomásul veszi.

A javaslat szerint a házipénztár 1907. évi

I. rendes bevétele	...	2.370,554 kor. 84 fill.
II. rendkívüli bevétele	...	344,450 " — "
Összes bevétel		2.715,004 kor. 84 fill.

Ezen bevétellel szemben:

I. rendes kiadása	...	2.509,803 kor. 68 fill.
II. rendkívüli kiadása	...	405,453 " 51 "
Összes kiadása		2.915,257 kor. 19 fill.

Az összes bevétel és összes kiadás összehasonlítása folytán mutatkozó 200,252 korona 35 fillér hiány összeg a 964,000 kor. állami egyenesadó után kivetendő 21%-ot községi pótdóból lesz fedezendő.

A városi tanács az 1907. évi költségelőirányzatot a városi számvevőségnél 15 napi közzemlére kitétetni és erről a város közönségét a helyi lapokban is közzéteendő és kifüggesztendő hirdeménnyel értesíteni rendeli annak megemlítésével, hogy az ellen a közgyűlést megelőzőleg 5 nappal akár írásbeli, akár szóbeli észrevétel tehető.

Elrendeli továbbá a tanács ezen költségvetési munkálatnak 300 példányban való kinyomatását és megbizta a nyomdai üzletvezetőt annak soron kívüli fogantatásával, valamint azzal, hogy a kért példányokat bocsássa Roncsik Lajos főszámvevő ur, illetve a városi közigazgatási kiadó rendelkezésére, az utóbbit utasítván, hogy azoknak a jog- és pénzügyi és gazdasági, továbbá a törvényhatósági bizottsági tagok részére leendő kézbesítéséről gondoskodjék.

Az 1907. évi költségelőirányzati munkálatot pedig — az összes iratok kapcsán — kiadja a tanács a gazdasági bizottságnak tárgyalás és véleményezés végett, oly felkéréssel, hogy azt esetleges észrevételi kíséretében, — közvetlenül a jog- és pénzügyi bizottsághoz legkésőbb szeptember 10-ig átadni sziveskedjék; egyúttal felkéri a jog- és pénzügyi bizottságot is, hogy azt javaslata kapcsán legkésőbb folyó évi szeptember 20-ig a tanácshoz terjessze be.

*

A főszámvevői jelentésből azt látjuk, hogy a közköltő apad. Ámde a csekélyebb fizetésű tisztviselők, segéd- és kezelő személyzetnek, valamint a város egyéb alkalmazottainak drágasági pótlék iránt beadott kérvénye felett, tekintve a folyton emelkedő drágasági viszonyokat és a megélhetés nehézségeit, — a közgyűlés nem térhet napi-rendre. A megszavazandó összeg tehát emelni fogja az előirányzott közköltő százalékát.

Másrészt azonban megtakarítás érhető el a hivatalos óráknak a délelőtti órákra való áttételével. A főszámvevő jelentéséből ugyanis azt látjuk, hogy a délutáni hivatalos órák eltörlése a közköltőt 1.5%-kal csökkentené.

Bizunk a bizottsági közgyűlés bölcsességébe, hogy a költségelőirányzat tárgyalásánál a város nagy érdekei mellett tisztviselőiről sem feledkeznek meg.

A hivatalos órákról.

Boldog emlékezetű Boczkó Sámuel tb. főjegyző 1881-ben tisztársai nevében arra kérte egy beadványban a városi tanácsot, hogy szüntetné be a délutáni hivatalos órákat és rendelné el, hogy a hivatalos órák délelőtt 8 órától délután 2 óráig tartassanak. A városi tanács a beadványt kiadta a jog- és pénzügyi bizottságnak, az pedig az ügyet áttette a szervező bizottsághoz, mely azonban érdemleges határozatot nem hozott és a beadvány a levéltár aktái közé került.

Éppen huszonöt évvel ezelőtt kezdődött tehát a mozgalom a délelőtti tartandó hivatalos órák érdekében. Az akkori tisztviselők mindannyian ezen rend mellett kardoskodtak és számokkal bizonyították be azt a nagy megtakarítást, mely ezáltal elérhető. Beigazolták egyszersmind azt is, hogy a délelőtti órák a munkára jobban és eredményesebben használhatók fel, hozzátevén, hogy a nagy közönség a délutáni órákban, különösen őszi és téli időben, alig keresi fel a hivatalokat.

Ugyanezen okok késztették a városi tanácsot most huszonöt év múlva arra, hogy kísérletképpen elrendelje szeptember 15-ig a délelőtti hivatalos órákat. Most, hogy maholnap letelik a próbaidő, nem lesz felesleges dolog tapasztalatainkat ezen kérdésben elsorolni, annyival is inkább, mivel városunk polgármestere szeptember hó 2-án értekezletre hívta össze mindama testületek, hivatalok, intézetek vezetőit, akiket előzőleg írásban keresett meg, véleményük nyilvánítására.

Midőn hónapokkal ezelőtt szót emeltünk a délelőtti hivatalos órák érdekében, elmondottuk, hogy a délutáni hivatalos órák megszüntetése nagy megtakarítást eredményez a házipénztár kiadásánál. Az 1881-iki beadvány ezen megtakarítást a számvevőség hivatalos kimutatása nyomán 5400 koronára becsüli. Most huszonöt év múlva a hivatalos helyiségek nagyobbodásával ezen összeg bizonyára háromszorossá emelkedett. Már pedig a polgárság érdeke minden vonalon megtakarítást javasol és ha megtakarítunk a délutáni hivatalos órák megszüntetéséből világítás és fűtés czimén mondjuk 16,000 koronát, elértük vele azt, hogy a közköltöt pár százalékkal leszoritjuk és kevesbbitjük.

Eltekintve az anyagiaktól, — bár ezen kérdésben első sorban ez az irányadó — legjobb meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a délelőtti hivatalos órák eredményesebben használhatók fel. A délelőtti órákban jobban halad a munka és a tisztviselő helyes munkaprogramm megállapítása után sokkal többet képes dolgozni, mint a délutáni órákban, hol nyaranta a városi hivatalokban idegpusztító forróság van, az őszi és téli hónapokban pedig csakis világítás mellett dolgoztak. Nagyobb városokban nem is tartanak már évek óta délutáni hivatalos órákat és e miatt nincs semmi fennakadás és a munka eredmény határozottan a délelőtti hivatalos órák értékességét dicséri.

Nem lehet kifogásul felhozni azt, hogy a nagy közönség nem tudja a délelőtti folyamán ügyes-

bajos dolgait lebonyolítani. Ellenkezőleg. Három hónap óta megfigyeltük azt, hogy a nagyközönség nagyon is helyesnek tartja a délelőtti hivatalos órákat és visszaemlékezve arra az időre, mikor délután is voltak hivatalos órák, mondhatjuk, hogy a hivatalokban alig fordult meg ügyes-bajos ember. De még ha úgy volna is, hogy a közönség egy csekély része a délutáni órákra hagyja ügyei elintézését, az új rendszerbe is be fog illeszkedni, mint ahogy hozzá szokott másutt is hivatalos ügyeinek a délelőtti órákban való elintézéséhez.

Csalódnék, aki azt hinné, hogy a tisztviselők, vagy éppen a tanács a délelőtti hivatalos órákat kényelmi nézőpontból szorgalmazza. Ellenkezőleg áll a dolog, mert délutánra is akad elég dolog. Ott van az a tengersok szakbizottsági ülés, mely télen-nyáron délután 3–4 órakor kezdődik és sokszor eltart este 7 óráig. A városi tanács tehát a nagy közönség és a város házipénztárának jól felfogott érdekében óhajtja ezen reformot, mert nyilvánvaló, hogy a délelőtti hivatalos órák nemcsak eredményesebben kihasználhatók, hanem oly megtakarításra is vezetnek, melyet figyelmen kívül hagyni nem szabad.

Mi tehát a magunk részéről helyesnek és gyakorlati nézőpontból okos dolognak tartjuk a délutáni hivatalos órák eltörlését azzal a megjegyzéssel azonban, hogy csak szeptember hó 15-től reggeli nyolcz órakor kezdődjenek és déli 1-ig tartanak. Sokat lehet dolgozni ennyi idő alatt. Így van ez más városokban is és a nagy közönség teljesen meg van elégedve a tisztviselők által elért és a város hasznára kimutatott eredménnyel.

Választások előtt való ima 1697-ből.

Debreczen városban régente a magisztratus üléseit a főbíró imával nyitotta meg. „Hasztalan az ember iparkodása, ha nincs rajta az Isten áldása“ — vallották a régiak és éppen azért buzgó imával fogtak a tanácskozásokhoz és időszaki választásokhoz.

Egy ilyen választás előtt elmondott imát mutatunk be 1697-ből, mely szószerint így hangzik:

„Az Kegyelemnek Istene, az Ő Szent Lelkének erejével szálljon le a mi Gyülekezetünkben és mind e mostani Szent szándékunkban, s mind ennekutánna való szükséges dolgainkban birjon s igazgassan az maga dicsőségére. Melly kívánságunkban, hogy meghallgatásunk az Ur Jézus Christus nevében könyörögjünk ekképen:

Örökké való hatalmas és kegyelmes Istenünk! Ki minden jó adományainak és tökéletes ajándékoknak Istene és Atyja vagy. Hálákat adunk tenéked ez órában mi bűnös, és méltatlan szolgáid, hogy mi bennünk a te irgalmasságodnak gazdagságát nagygyá teted, mind ez ideiglen, mivel minékünk mindeneket, melyek az életre és az következendőre szükségesek az Jézus Christusban megadtál, és meg nem engedted, hogy a mi gyűlölőinknek és veszedelműnknek szomjózó Pogányoknak praedája lennénk, sőt bennünket sok izben és sok képen csodálatosan megtartottál és adtál minékünk Előljárókat, kiknek is erőtelenségekben a te Isteni nagyeredet megmuttad, jó lelked által őket segélvén és alkalmasakká lévén ez helyben lévő népednek igazgatására és itélettel, s igazsággal való legeltetésére.

Könyörgünk azért tenéked alázatosan légyen ennek-utána is a Te jóvotod mi rajtunk mind végiglen, és ezt az Várost, a Te nagy nevedért és kegyelmességédért tarsd meg. Tartsd meg ebben a Te szerelmes Fiadnak országát és az törvénytevésben való Igazságnak szabados kiszolgálását. Adj lelki és testi békességet. Ez végre pedig óh mi jó Istenünk ne hagyjad ez időben is a te népedet értelmes és tanácsos Órállók nélkül, hogy ne legyen mint egy Pásztor nélkül való nyáj, hanem minékünk, akik a Te nevedben most egybegyűlünk, mivel te látod az sziveket és Te tőled vagyon minden felső hatalmaság, jelentsd meg mostan, kik legyenek azon férfiak, kiket az Várossnak és Te népednek igazgatására előállítasz és minekutánna őket megjelented és elválasztod, tegyed alkalmasokká az igazságnak kiszolgáltatására, hogy legyenek mindnyájan Istenek szolgálói, az gonoszok felelmekre és az jóknak dicséretekre. Adj a Te nevednek is engedelmes szívet, lelket, hogy az Te tőled rendeltetett Előjáróinknak minden Isteni félelemmel és tisztességgel engedhessenek

Igy cselekedjél mi velünk, és a Te egész Házaddal is Szent Isten! Adj mindenütt a világon az Te népednek Szíved szerint való Pásztorokat, és Bírakat és azokat kegyelmességéből tartsd meg az mi Kegyelmes Koronás Királyunkat is és az ő országlását boldogítsd, hogy mikor minden ellenségeit megalázzod és megrontod, az ő Birodalmában élhessünk mi is csendes és nyugodalmas életet, és miképen mi mostan, úgy az mi maradékink is a következő időben az Te Kegyelmes Gondviselésédért Te néked megtartó Istenünk adhassanak dicsőséget és tisztességet Amen“.

*

Az 1697-iki tisztujtást Oppersdorffy Venczel gróf, a szepesi kamara kiküldötte vezette, mely alkalommal főbíróvá Dobozy Istvánt választották meg; népszónok pedig Komáromi István lett. Mindkettő nagy érdemeket szerzett a város fejlődése körül és mindkettőnek neve szép vonásokkal van megörökítve a város jegyzőkönyvének lapjain.

Az 1857-iki császárlátogatás költségei.

— Második közlemény. —

Az 1857-iki császárlátogatásra nagy előkészületeket tett a községtanács. Csorba polgármester különösen buzgólkodott a fogadtatás minél fényesebb tétele körül és a községtanács — ki tudja mit várván ezen látogatástól — megszavazott minden költséget, bár egyesek igaz, hogy csak úgy szűr alatt panaszkodtak a nagy költség miatt, rossz viszonyok közt lévén akkoron a város házipénztára.

A felségek csak néhány órát töltöttek Debreczenben, mert kora délután táviratban hívták a haldokló kis Zsófiához a fejedelmi párt. Ez a néhány óra a városnak 63,116 forintjába került, melyből azonban az egyes felszerelési tárgyak eladásából befolyt 15,829 forint; így tehát a kész kiadás 47,287 forintot tett ki. A kezeink közt levő, az akkori számvevőség által megvizsgált számadás nevezetesebb kiadás tételei a következők:

	forint.
1. Mezey Lajosnak képek festéséért	200
2. Kőszeghy Benedeknek villanyos csillám gépért	100
3. Zury Mihály szabónak uri bandérium ruhájáért	2500
4. Zury Mihály szabónak zenészek öltönyéért ...	500
5. Boda János szabónak polgári bandérium veres-mellényért	350
6. Vecsey Imre építésznek diadalkapuk készítésért	8000

7. Gatter Mátyás gépésznek fürdő készítésért ...	200
8. Soviegel János diszítónek ballónok és lemezekért	2672
9. Herczberg Carolinának 2 párta készítéséért ...	1000
10. Herczberg P. urnak pesti butorokért	1000
11. Steinbach Józsefnek kocsisért	300
12. Bészler Károlynak két ló árába	1200
13. Kiadó Tikos József urnak két tehén vásárlása	500
14. Két tehén és két borju takaró selyemből (ajándék a fejedelmi párnak)	457
15. Asztali edényekért	350
16. Gáll József építésznek udvari páholy készítéséért	300
17. Jeney József urnak egy háttas lóért	150
18. Herczbergnek diszbutorokért	1400
19. Szabó mester Zury Mihálynak bandériumi öltözetéért ismét	2000
20. Kardos László urnak	4700
21. Szepessy és Gáll uraknak többféle portékákért	4741
22. Jedlótzky Jánosnak kocsisok öltönyéért	287
23. Lószerszámokért	740
24. Vass Pál kertésznek virágokért	640
25. Szöllőssy János urnak népünnepekre	600
26. Kálmánchelyi Gábornak lófuttatásra	950
27. Kőszeghy Benedeknek ismét villamos csillárra	415
28. A császári asztalra vett törölőruhákért	66
29. A császári asztalra vett tojások árába 300 drb	4
30. Liptay Tamásnak háromféle posztókért	697
31. Kádár Ferencnek lovaglóbőr készítéséért	876
32. Zászlórudak festésére	109
33. Butorokra ismét	991
34. Zenészeknek (25) jutalom à 20	500
35. Diszítésekért több cégnek	886
36. Zenemű kotákért	214
47. Zury Mihálynak uri bandérium öltönyének készítéséért ismét	4656
38. Vixolás	98
39. Utak simitására	200
40. Kaderász Keresztélynek cukordiszítésekért ...	163
41. A Czepléd-utcza kivilágítására	359
42. Gyulai Ernesztnek 10 db városzimeréért ..	150
43. Uri bandérium lakkos lószerszámja	502
44. Ujból Mezeynek képek festéséért	486
45. Üveges és aranyozási munkákért	124
46. Ismét népünnepekre	172
47. Bandérium lakomája	202
48. Utak locsolására	343
49. Ismét a polgári bandérium veresmellényére ...	752
50. Telegráf és postaköltség	160
51. Mécs poharakért	1011
52. Császárné Ő Felsége 4 lovas előfogat szerszámja	125
53. Ormós Józsefnek polgármesteri hajdu diszöltönye	264
54. Kardos L. és Budaházy uraknak bandérium öltönye	1611
55. Császári konyha költségek	1145
56. Fűkaszállásra	158
57. Négy száz viaszfáklya	150
58. Kiss Kajos zenésznek	100
59. Tehén beszerzésre	300
60. Kárpitos munkákért	2243
61. Diszítésekért	332
62. Gáll Józsefnek ismét az udvari páholyért ..	422
63. Nyomatványok költségei	155
64. Sveiczter Jánosnak butorok használásáért ...	100
65. Halakra tett költségek	80

Ezek a nagyobb tételek, melyeken kívül még 113 kisebb tételre találunk.

A diszekéd alkalmával a város jóféle italokat is szerzett be és pedig: 85 üveg bakar bort Kainrathtól, 160 üveg vörös Villányit Lusztigtól, 45 üveg asszubort (tokaji) Szabó urtól, 160 üveg tokaji asszu bort Oláh Miklós urtól, 8 cylinder bakar bort Reviczky urtól, 30 üveg savanyuvizet, 20 üveg champagnet.

A számadásokat Laky Lajos főszámvevő vizsgálta meg és azokat rendbe találta. A felszerelésekből a legtöbbet megtartottak a város használására. Ezen butorok ötven év alatt jobbára elpusztultak, a polgármesteri szobában néhány darab még most is megvan, természetesen ujonnan behuzva.

Az összeírásban „egy nagy két fejű sas“ is fel van említve. A kétfejű sast azonban az alkotmányos élet hajnalán kirepítették a városból, pedig ez a diszpéldány 80 forintba került.

A megtartott butorok és felszerelések értéke 9308 frtot tett ki. Ezek között volt egy sofa, 12 karszék, egy nagy tükör, egy kisebb tükör, egy nagy fouteil, egy szalonzasztal, egy szalonszekrény, egy aranyozott francia óra, egy chinai régi álló óra, egy nagy fogadó asztal, 3 ablak függöny, két darab ékszertartó egy ószerű üvegcsi lár, két alabastromkup, I. Ferencz császár képe, két képláda, két darab madárka-litka stb.

A császárlátogatást követő községtanácsi ülésen Csoiba János polgármester beszámolt a császárlátogatásról és bemutatta a felségeknak a városhoz intézett legmagasabb köszönetét a díszes és lojális fogadtatásért.

Közli: K. Á.

Egyházkerületi értekezlet Bösörményben.

A tiszántuli reformált egyházi értekezlet szeptember 29., 30. napján, valamint október elsején, tehát három napon át Bösörményben tartja közgyűlését. Az ünnepségek és a tanácskozások sorrendje most készült el s a következőkben reprodukáljuk:

Szeptember hó 29. napján este hat és fél órakor értekezleti közgyűlés a főgimnázium dísztermében a következő pontok szerint:

1. Kiss Áron püspök, értekezleti egyházi elnök a közgyűlést megnyitja.

2. Az értekezleti közgyűlés üdvözlése az alsó-szabolcsi ref. egyházmegye, a hadubösörményi ref. egyház és Hajdubösörmény város részéről. Válaszol gróf Degenfeld Schomberg József egyházkerületi főgondnok, értekezleti világi elnök.

3. „A lelkipásztorkodás“ ... czimű pályamunka bírálótának előterjesztése a nagyválasztmány javaslatával kapcsolatban.

4. Az elhunyt nagyválasztmányi tagokról megemlékezés és helyeik betöltése.

5. A tagok létszámáról s a pénztár állásáról jelentés.

6. Indítványok, melyek nyolcz nappal a közgyűlés ideje előtt írásba foglalva az elnökséghez benyújtandók.

7. Záró imádságot mond Széll Kálmán nagyszalontai lelkipásztor esperes, értekezleti egyházi alelnök.

Este nyolcz órakor ismerkedési estély.

Szeptember hó 30. napján délelőtt fél kilencztől tíz óráig a Kossuth-téri templomban ünnepélyes istentisztelet, együtt tartva a magyar protestáns irodalmi társaság és a tiszántuli ref. egyházi értekezlet által.

Imádkozik Geduly Henrik nyiregyházi ág. h. ev. lelkipásztor.

Alkalmi egyházi beszédet mond Dicsőfi József debreczeni ref. lelkipásztor, egyházkerületi főjegyző.

Ezt követőleg azon napon délelőtt féltizenegy órakor Bocskay-szobor leleplezés, Hajdu vármegye Bocskay-szoborbizottságának programja szerint.

Délben egy órakor közebed.

Délután négy órakor a belmissiói egyesület gyűlése a városháza dísztermében.

Október hó 1. napján délelőtt kilenc órakor a magyar protestáns irodalmi társaság és tiszántuli ref. egyházi értekezlet közösen tartja diszgyűlését a Kálvin-téri templomban.

E diszgyűlést megnyitja Hegedüs Sándor, a magyar protestáns irodalmi társaság világi elnöke.

Balogh Ferencz debreczeni ref. theologiai tanár méltatja egyházi szempontból Bocskay Istvánt és szabadságharczát.

Kőrössy Kálmán dr., debreczeni ügyvéd felolvasást tart „Bocskay István és szabadságharczának méltatása alkotmányjogi szempontból“ czimen

Kozma Andor alkalmi ódát mond.

A diszgyűlést berekeszti gr. Degenfeld Schomberg József egyházi értekezleti világi elnök.

Erre a közgyűlésre egyházi értekezletünk tagjait és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja.

Debreczen, 1906 augusztus hó 1.

A tiszántuli ref. Egyházi Értekezlet Elnöksége.

Magyarország termése.

A magyar királyi földmivelésügyi miniszterium közzétett termésjelentése egészen rendkívüli szenzációt keltett tőzsdei körökben. Nem csak azért, mivel e kimutatás az eddigiekénél tartalmasabb, amennyiben olyan adatokat is közöl, amiket legalább augusztusban soha hivatalosan nem tettek még közzé, mint például a kukoricza és burgonya hozamát, hanem azért is, mert a kalászosok eredménye, főleg pedig a búzáé, a két hét előtt feltüntetett hozamhoz viszonyítva mesésen meglepetésszerű javulást mutat.

Meglehet, sőt valószínű, hogy Magyarországnak már máskor is volt 51.7 millió métermázsás buzahozadéka, bizonyos azonban, hogy ezt az eredményt mindeddig hivatalosan még sohasem „vallották“ be. Érdemeül tudjuk be a földmivelésügyi miniszternek, hogy a mezőgazdasági statisztikai ügyosztályt mai magas nivójára emelte, nevezetesen, hogy a terület újabb és pontos megállapítása, valamint a gazdasági tudósítók megfelelő kioktatása által lehetővé tette a föltétlen megbízható adatok kinyomozását.

Van azonban még egy másik igen becses tulajdonsága a mostani jelentésnek és pedig a bátor becsületesség, aminek — a kereskedői körök véleménye szerint — az utolsó évek kimutatásaiban nem igen látták a nyomát. Szokásossá vált, hogy még a legelőkelőbb külföldi szaklapok is olyformán referáltak a magyarországi buzatermésről, hogy például a hivatalos becslés szerint 40 millió métermázsas termett, ami a valóságban 45 milliót jelent. A miniszter hivatalbeli elődei ugyanis a jelentések keretében árpolitikát csináltak. Nemcsak hogy bámulatos ékesszólással spekulációra haranguáltak a gazdákat, hanem jóhiszeműen és jóakaróan korrigáltak az átlagokat.

Darányi Ignác tudja, hogy csakis a terméseredmény és nem a termésjelentés érvényesíti hatását az áralakulás körül, nem ismeretlen előtte az sem, hogy most az agrárvámok korszakában a tagadhatatlan rekordtermés még nem egyértelmű holmi tulalacsony árakkal. Annál kevésbé, mivel a gabonának mégis csak van bizonyos önköltsége is amelynek a tendenciája most, a magas földárak, nagy munkabérek és egyéb súlyos terhek idején bizony nem mozog lefelé. Ostobaság ugyan az ideai viszonyok között a termelőket arra fölhevíteni, — amint ezt elég lelkiismeretlenül tették és teszik még ma is — hogy ne adják el a búzát husz koronán alul. Másrészt azonban sehogysem kell attól tartani, hogy most — miután hivatalosan is igazolva van, hogy az isten nagy terméssel vert meg bennünket — a producensek pánikszzerű sietséggel viszik majd gabonájukat a piacra. Utóvégre még nem bizonyos, vajjon az 1907-iki esztendőben is hasonló termésünk lesz-e és nincs kizárva az sem, — épen a körülszáncolt vámterület folytán — hogy ugyanazon buza, amelynek most 7 korona az ára, belátható időn belül háromszor hét koronába fog kerülni.

Eltértünk azonban tulajdonképeni tárgyunkról: a hivatalos jelentésről, amelynek ezuttal hatalmasan megnövekedett anyagával a mezőgazdasági statisztikai ügyosztály elismerésre méltó buzgósággal és lelkiismeretességgel jóformán néhány óra alatt megbirkózott.

Amint említettük, a kukorica és burgonya termés-eredményének kimutatása újdonság az augusztusi jelentés keretében, mert mindeddig ez adatokkal csak tavasszal, a központi statisztikai hivatal végleges kimutatása révén ismerkedtünk meg.

Jeleztük, hogy a miniszter az átmeneti készletek statisztikájának összeállítását is elkészítette. Ugy látszik, hogy e kísérletek egyelőre nem vezettek eredményhez, mert a mostani jelentésben nem találjuk e statisztikát. Reméljük azonban, hogy az ügyosztály ez irányban ernyedetlenül folytatja majd uttörő munkásságát.

Ami az aránylag kolosszális termésjavulást illeti, tényleg ritkítja párját a magyar mezőgazdasági statisztikák annaleiseiben, hogy az augusztus 15-iki taksálás ilyen hihetetlen módon tér el a két hét előtti becsléstől. Ezt azzal magyarázhatjuk, hogy más években augusztus közepén már egyáltalán nem tettek közzé számszerű kimutatásokat, hanem a közönség a szeptember elején megjelenő világkimutatás keretében találta a végleges adatokat. Ezek pedig rendszeresen jelentékeny módon elütöttek az utolsó becsléstől, mivel augusztus első hetében végzik a cséplések javarészét és csak ezeknek révén állapítható meg a tényleges eredmény.

Augusztus elejével szemben a kataszter holdankénti átlagot fölemelték búzánál 74 kilóval (766 kilótól 840 kilóra), rozsnál 29 kilóval (678 kilótól 707 kilóra), árpánál 46 kilóval (753 kilótól 799 kilóra), zabnál 32 kilóval (672 kilótól 704 kilóra) A tavalyi végleges átlageredmények pedig voltak búzánál 728, rozsnál 706, árpánál 753, zabnál 641 kilogramm. A mennyiségbeli többlet a két hét előtti eredményhez viszonyítva búzánál 4·8, rozsnál 0·5, árpánál 0·6, zabnál 0·4 millió métermázsá, a tavalyi eredményhez arányítva pedig búzánál 8·9, rozsnál 0·03, árpánál 0·9, zabnál 1·3, a négy kalászosnál együtt tehát 11·1 millió métermázsá.

Az előző évek hozama a következő:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab
	millió métermázsá			
1095	42·86	13·73	13·59	11·32
1904	37·31	11·98	10·87	9·11

	Buza	Rozs	Árpa	Zab
	millió métermázsá			
1903	44·08	12·91	14·06	12·68
1902	46·50	13·60	13·57	12·01
1901	33·72	11·27	10·90	9·88
1900	38·43	11·12	11·73	10·29

A kukoricánál meglepő nemcsak a kitünő átlag: 1016 kiló (k. holdon) a tavalyi 647 kilóval szeben, hanem a területnek majdnem hihetetlen megnövekedése. Ugyanis a múlt évi 3,689,840 k. holddal szemben most 4,033,192 k. holdat tesz a terület. Ennek megfelelően a várható eredmény is 17·2 millió métermázsával nagyobb. Tavaly termett 23,887 866 métermázsá, míg az idén 41,102 220 métermázsára van kilátás. Az előző évek termése volt: 1896: 33·4, 1897: 26·3, 1898: 32·4, 1899: 29·5, 1900: 32·5, 1901: 32·4, 1902: 26·6, 1903: 34·5, 1904: 15·1 millió métermázsá.

Burgonyából 57·5 millió métermázsát várnak a tavalyi 45·7 és az 1904-iki 30·0 és az 1903-iki 45·0 millió métermázsával szemben.

A siketnémákat gyámolító egyesület felhívása és kérelme.

Tekintetes Képviselőtestület!

A sok panasz között, melyet nap-nap után hallunk, legzajtalanabb a siketnémáké s talán épen ezért a legsziverehetőbb is. Ők a természetnek mostoha gyermekei, mert a teremtésben vesztesek maradtak. Csecsemő koruktól halálukig csupa merő nyomoruság az életük: betevő falatjuk is alig van, mert szegények és mert munkára nem igen alkalmazhatók; botránykövek embertársaik szemében s reájuk a gunyt és szidalmakat özönével szórják, nem egyszer ütök-verik őket, merthogy tudatlanok: isteni és emberi törvényeket nem ismervén, azokba lépten-nyomon beleütököznek s ez által ártalmukra vannak embertársaiknak, nem hasznukra. Ha ezek az önhibájukon kívül szerencsétlen teremtések el tudnák panaszolni mérhetetlen szenvedéseiket, könnyes szemekkel hallgatná meg minden érzékeny zivü ember.

Mi megszántuk sorsát a sok szenvedőnek és Debreczenben intézetet létesítettünk számukra. Mert a siketnémából, aki tanulatlan állapotában haszontalan ember, valóságos terhe és veszedelme a társadalomnak, megfelelő módon derék, szorgalmas, munkás ember nevelhető. Intézetünkben már is 61 siketnéma gyermek tanul meg hangos szóval beszélni, írni, olvasni, számolni, hogy embersorba kerülve, mindegyik a maga keze munkájával tudja magát és családját eltartani.

Am, mint említettük, a legtöbb siketnéma földhöz ragadt szegény szülők gyermeke. Ezek a szegény szülők pedig nem képesek arra, hogy gyermekeiket Debreczenben taníttatván, az utánuk felmerülő tartási költségeket fedezhessék. Hogy tehát nemes és magasztos célunkat elérhessük, tetemes kiadások előteremtéséről nekünk kell gondoskodnunk. És mi az emberszeretet nevében kérő szóval fordultunk a magyar társadalom áldozatkész tagjaihoz és az ő filléreikből élelmeztük és ruháztuk eddig tanítványainkat.

Azonban növendékeink szaporultával sajnálattal kell tapasztalunk, hogy a jótékony szívek adományai immár nem elegendők megnövekedett kiadásaink fedezésére.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur Öngyéméltóságának 11,158/1904. számú rendelete szerint mi növendékeinknek Hajdu-, Szabolcs-, Szatmár-, Szilágyvármegyék területéről tartozunk felvenni. Ugyancsak e rende-

letben utasítottunk, hogy adományokat is inkább e vármegyéből gyűjtsünk, mivelhogy intézetünk áldásos működése e vármegyék területére terjed.

Tekintetes Képviselőtestület!

Mint az előadottakból méltóztatnak látni, mi a leghumánusabb feladatot töltjük be, minden egyes növendékünk kiképezésével annak a községnek terhén könnyítünk, mely községbe az illető siketnéma tartozik. Épen ezért bizalommal kérjük a Tekintetes Képviselőtestületet, kegyeskedjék a város (község) vagyoni viszonyaihoz mért állandó évi segély megszavazása által intézetünket felsegélteni, hogy így minél több siketnémat adhassunk vissza önmagának és embertársainak. Kérelmünk elbírálásánál méltóztatassanak becses figyelmükre méltatni ama körülményt, hogy a megszavazandó évi segély helyi érdeket fog istápolni, amennyiben a város (község) siketnémái csak a mi intézetünkben nyerhetnek oktatást.

Szives tájékoztatásul tisztelettel közöljük, hogy más helyen levő s a siketnémák oktatására rendelt hazai intézeteinket is a kerületükbe tartozó községek hasonlóképen segítik. Például a siketnémák egri intézetét Heves vármegye évi 4400 koronával s ezen kívül ugyancsak Heves vármegye egyes községei összesen évi 1595 koronával segítik. A mi debreczeni intézetünknek is Debreczen szab. kir. város 20,000 koronás alapítványt, évi 2000 korona segélyt, intézeti épületet, ingyen fűtést és világítást szavazott meg. Nyiregyháza évi 500 kor., Szatmárnémeti és Nagykároly pedig évi 250—250 kor. segélyt biztosítottak intézetünk számára.

Ha a kerületünkbe tartozó négy vármegyének összes városai és községei megszívlelik a mi segélykiáltásunkat és tehetségükhöz mértén, nagyobb megterhelhetőségük nélkül járó bizonyos összegű évi segélyt megszavaznak ez intézet számára, akkor mi képesek leendünk e négy vármegyének összes siketnémáit oktatásban részesíteni s elérjük azt, hogy e négy vármegyében a siketnémák, akik eddig csavargóknak és koldusoknak nőttek fel, ezután mint munkára és becsületes életre szoktatott emberek fogják kenyerüket megkeresni.

A pártfogást érdemlő siketnémák elhagyott sorsát a Tekintetes Képviselőtestületnek szives szeretetébe ajánljuk, számukra kedvező határozatukat ismételten kérjük és vagyunk hazafias üdvözléssel

Debreczenben, 1906 augusztus 20-án.

A Siketnémákat Gyámolító Debreczeni Egyesület nevében:

Kovács József,
Debreczen sz. kir. város polgármestere, egyesületi alelnök.

Rásó Gyula,
kir. tan. nyug. alispán, egyesületi alelnök.

Koncz Ákos,
városi tb. tanácsnok, egyesületi főjegyző.

Weszprémy Zoltán,
Debreczen sz. kir. város és Hajdu vármegye főispánja, egyesületi elnök.

Oláh Károly,
városi tanácsnok, az igazgató tanács tagja.

Gácsér József,
vezető-tanár, az egyesület ügyeinek előadója.

A városi muzeumból.

Könyves Tóth Mihály levele. Az ajándékok között, amelyeket a városi muzeum az elmúlt napokban kapott, egyike a legérdekesebbeknek Könyves Tóth Mihály, Debreczen egykori nagyhirű lelkipásztorának az olmützi várfogságból írott eredeti levele. Tudvalevőleg Tóth Mihályt a szabadságharcban kifejtett lángoló buzgalmu munkásságáért halálra, majd életfogytiglani várfogságra ítélte a győztes önkényuralom. A várfogságból néhány évet ki is töltött, Olmützben. Szomru börtönében látogatták meg a

felejthetetlen papot hívei közül többen. Ezek közt Bánki István nejevel meg özvegy Kemecei Ferenczné. Bánki István hentes és vendéglős volt. Tipikus alakja a régi jó magyar korcsmárosoknak, akinek czegléd-utcai vendéglőjét diákok, polgárok, országos nevű urak sűrűn látogatták. Kemecei Ferenczné is a maga idejében városszerte híres, ősmert asszony volt. A legjobb hurkát ő tudta csinálni. Ezek hárman 1851 pünkösdjén zarándokoltak el Olmütz várába, hogy ott vegyék magukhoz az urvacsorai kenyeret és bort az ő kedves lelkipásztoruk kezéből. Ez örvendetes látogatás emlékére írta Tóth Mihály levelét, amelyet most Diószegi Imre ur a városi muzeumnak ajándékozott egy vakondokbőrből csinált pénzes erszénnyel együtt. Ez is a K. Tóth Mihály munkája, — az olmützi várban emlékül csinálta volt Kemecei Ferencznének.

A városi muzeum gyarapodása. A városi muzeum aug. 1—15. között ismét több becses tárggyal gazdagodott, most főképen ajándékozás által. A megnevezett két hét alatt a következő urnók és urak, polgárosszonyok és polgárok voltak szivesek ajándékaikkal növelni muzeumunk tárait és pedig *könyvekkel és kéziratokkal*: Bartha Gyula az Iklódy család nemesi bizonyítványa 1725. és Miskolcz város régi látképe. Boruzs József az ó-Testamentom 1794. évi kiadása. Diószegi Imre K. Tóth Mihály olmützi levele. Dudás László Márton József magyar-német szótára 1800. Kovács László a debreczeni molnár czéh diszesen bekötött eredeti privilegialisa 1823. Köblös Sámuel: Dugonics András jeles történetei. Pércsy Károly 1688 beli csillagászati könyv. Porcsin Simuel régi obsit és polgári oklevél. Seres Lajos felszabaduló levél Simon Mihályné: Balkán félsziget térképe. Özv. Szathmáry Gáborné: több rendbeli régi könyv és kézirat, utóbbi a 18. század elejéről való, amelyben egy bujdosó magyar oroszországi viszontagságait és az ősmagyarok által ott talált nyomait írja le. *Régiségekkel*: Diószegi Imre: K. Tóth Mihály által csinált pénzes erszény. Gréf Sándorné XVIII. század végéről való óras műszerek. Komor Imre hadházi főbíró 1712-ből való akómérő vasrud. Kovács Ferenczné az Istvánmalom égéséből való emlék. Tóth István építész: középkori agyagedény és tölgyfa-törzsből vajt óriási kutbodon. Tóth Ferencz lakatos m. az 1849-diki debreczeni bankóprés részei és régi dárda hegy. *Pénzekkel*: Boruzs József, Debreczeni György, Gensanszky Józsefné, Grünfeld Sámuel, Kovács László a molnár czéh pecsételőjével, Tóth nővérek és Tóth István építész. *Néprajzi tárgyakkal*: Asztalos István pecsenye-sütő nyársvas. Erdélyi Istvánné Szántay Julianna korona alakú virágtartó edény. Komor Imre: fakupa. Köblös Károly üvegyertya-tartó Mészáros János 1777-beli virágos tál. Porcsin Sámuel: bőrkikészítő szerszámok és disznóölő fabunkó. Id. Rác Lajos 1822-beli czifrázott mangurló fa. Seres Lajos: igen diszes régi kulacs, mázas cserépből és egy szép régi mázas tányér. Továbbá: Bőr István Hunyadi János régi olajfestésű arczképet, Simon Mihályné a szent szövetség tagjait ábrázoló egykoru vízfestményt ajándékozta nekünk. A városgazdai hivataltól két szép alabástrom asztaldiszt kaptunk, amelyeket a város Ó Felségeik 1857. évi látogatása alkalmára rendelt volt. Hódy Zoltán kereskedelmi iskolai tanuló pedig új példát mutatott muzeumunk gyarapításához. Letétül nálunk helyezte el mintegy 150 darabból álló csinos pénz-, érem- és régiség gyűjteményét Van ezek közt praehistorikus edény; középkori szerszám; régi himzés; Rakovszky Dániel debreczeni főbíró néhány ereklyéje stb. — A szives adományozóknak ez uton is köszönetet mond a muzeum őre.

Hirek.

— **Személyi hír.** Weszprémy Zoltán, városunk főispánja Budapestre utazott fontos városi és megyei ügyekben.

— **Ásatások.** A muzeumi bizottság rendeletéből a sámsoni határban levő majorsági földön, melyet Maurer Emil bérel, ásatásokhoz fognak a jövő hét szerdáján.

— **Az anyakönyvi felügyelő távozása.** *Dumbrava László* anyakönyvi felügyelő szeptember 1-én elhagyja városunkat és elfoglalja hivatalát Budapesten a belügyminiszterium anyakönyves osztályánál.

— **Legtöbb adót fizetők névjegyzéke.** A város legtöbb adót fizetőinek névjegyzékét most állította össze a város adóügyosztálya. Ez ugyan még csak az alaprajstrom, mely még változtatáson megy át. A névsorban első helyen áll a Debreczeni Első Takarékpénztár 37.634 kor. 59 fillér adóval.

— **Polgármesterek kongresszusa.** Az ország polgármesterei az idén Pozsonyban tartják kongresszusukat. Városunk részéről a kongresszuson Kovács József polgármester és Körner Adolf tanácsnok jelentek meg.

— **Szabadságon.** Végh Gyula rendőrfőkapitány a napokban kezdte meg szabadságát. Távollétében Boldisár Kálmán dr. a büntügyi osztály vezetője helyettesíti.

— **Beiratás a Stefánia árvaház iskolájába.** A Debreczeni jótékony Nőegylet Stefánia árvaházának elemi iskolájában a beiratások szeptember 3-án kezdődnek. Bővebb felvi ágosítással szívesen szolgál az iskola tanítónője, Gáborjáni Szabó Etelka.

— **Halálozás.** Rankai György kereskedő életének 53-ik, boldog házasságának 26-ik évében, f. hó 20-ikán elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe f. hó 22-ikén.

— **A böszörményi Bocskay-szobor bizottság** f. hó 25-ikén délelőtt 10 órakor ülést tart Kovács Gyula alispán elnöklésével.

— **Legjobb bajuszsodró** a híres Debreczeni Czivis bajuszpedró, mely nem tép, de jól összetartja és nőteteti a bajuszt. Egy doboz ára 40 fillér Készítőhelye és főraktára Mihalovits Jenő gyógyszerháza a Kigyó-hoz Debreczenben.

— **Pazár István főmérnök véleménye.** Lapunk multkori számában egész terjedelmében közöltük Pazár István főmérnök véleményét a vízvezetési kutakról. Lapunk ezen számát elküldtük a törvényhatóság összes bizottsági tagjainak, akik bizonyára megnyugvással fogadják ezen szakzerű véleményt. Miután pedig ezen jelentésből nyilvánvaló, hogy a furandó kutak jó és bőséges vizet fognak adni, igen kívánatos volna a vízvezetési művek minél gyorsabb kiépítése. A város és a nagy közönség érdekei egyaránt sürgetik a vízvezetési és csatornázási művek kiépítését és azok, akik ezen hasznos művek kiépítését folytonos felelősségekkel zavarják, egyáltalában nem cselekesznek e város érdekében. Vannak ügyek, melyeknél teljesen felesleges kerékkötőt alkalmazni, főleg akkor, midőn napnál világosabb az ilyen felelősségek meddő volta. Nálunk azonban valóságos divatja van most a felelősségeknek és amint egy-egy fontosabb ügy a közgyűlés elé kerül, azok, akik folyton a maguk igazát hangoztatják, de amely igazukat a közgyűlés többsége nem vallja, nyomban beadják felelősségüket. Ezek a felelősségek folyton panaszokodnak, hogy nem halad a város, mikor pedig a legéletrevalóbb eszmék a közgyűlés elé kerülnek, nyomban találnak hibát az elvégzett munkában. Mennyivel helyesebb, szebb, okosabb és célszerűbb volna a közgyűlésen felszólalni, mert ezekben az egyes kérdésekben a szakemberek bizonyára eloszlatnák egyesek kétségeit, igen gyakran a meg nem értésen

alapuló aggodalmait. A vízvezetési kutak ügyében oly jelentést nyújtott be Pazár István főmérnök, hogy aki ennek az igazságán kételkedik, az vagy nem akar meghajolni a szakzerű tudós előtt, vagy pedig nem érti a dolgot. Mindkét esetben bajos dolog meggyőzni az illetőket és bár mi hajlandók vagyunk elismerni az ilyen felelősségek tiszta szándékait, mégis üres szalmacséplésnek tekintjük azokat, melyek ahelyett, hogy használnának, egy-egy életrevaló, üdvös intézmény létrehozását gátolják.

— **Az osnabrücki határjárás.** Augusztus hó 15-én a németországi Osnabrückben egy nagyon érdekes ünnepséget rendeztek, amely a középkori gazdasági czéhek emlékének áldozott. Régi időkben ugyanis Osnabrückben egy hatalmas gazdasági czéh volt, amely arra törekedett, hogy a város környékén levő földek és a városban levő ingatlanok mindenkoron a város polgárai birtokában legyenek, nehogy idegen emberek is szerezhessenek Osnabrückben ingatlant. E végből évente nagy ünnepségeket rendeztek s úgy jártak be a határt. Az ilyen „határjárás” óriási néptömeg vett részt és különböző tréfás és mulattató látványban volt része. Így például a gyerekeknek pofonokat adtak, hogy jól megjegyezzék, hol a határ. Osnabrückben őrzik Németország legrégebb tűzifecske-dőjét, amely 200 esztendő előtt készült és az állítólag még ma is teljesen megfelelő czéljának.

— **Az erdőőrök fegyvertartási joga.** Több szolgabíró úgy intézkedett, hogy az erdőőrök csupán szolgálati és nem vadászati fegyverrel lehetnek külön engedély nélkül ellátva s ebből kifolyólag a vadászfegyverek, amennyiben azok záros határidő alatt golyós fegyverekkel ki nem cseréltetnek, elkoboztassanak. A belügyminiszter ezt az intézkedést megsemmisítette és elrendelte, hogy a felesketett erdőőröknek és erdőtisztéknek szolgálati fegyverükre nézve szolgálati idejükre a fegyvertartási engedélyek évről-évre hivatalból megújítottassanak.

— **A bevándorlás ellenőrzése.** Ung megye területére újabban ismét emelkedett a bevándorlás. Ennek az előidézésében mulasztások terhelik a községi és körjegyzőségeket, valamint a községi előjáróságokat. Ez okból a megye alispánja szigorú rendeletet adott ki, amely a többek között a következőket mondja:

A községi előjáróságok és a körjegyzők, mint a községi lakossággal folytonos érintkezésben álló és egy a külföldiek megszállásáról, mint az e részben történhető mulasztásokról közvetlen tudomással bíró helyi hatóságok a külföldieknek a magyar korona országainak területén való lakhatásáról szóló és állami érdekből oly nagy fontosságú 1903. V. törvényezikbe ütköző és hivatalból üldözendő kihágások följelentésére az ungvári határszéli magyar királyi rendőrkapitányság értesítése szerint a legesekélyebb sulyt sem helyeznek. Ennélfogva tekintettel arra, hogy csak szigorú megtorló intézkedések fogamatba vétele mellett lehetséges a külföldről beszivárgó, a tudatlan népet kiszípolozó, olykor ellenséges indulatu, a községekre jogosulatlan terhet rozó, sőt gyakran az állam biztosságát is veszélyeztető jövevényeknek megtelepedését megakadályozni, utasítja az alispán a körjegyzőket és községi előjáróságokat, hogy az idézett törvényezikre vonatkozó szakaszaiban felsorolt kihágásokat, mihelyt azok tudomására jutnak, a bíraskodásra hivatott rendőri hatóságnál azonnal jelentésük föl és az állami vagy közérdekből netalán szükséges kiutasítást hozzák javaslatba. Megjegyzi végül az alispán, hogy a tudomására jutó mulasztások eseteiben az illető községi előjárósági tagok ellen a legszigorubb megtorló lépéseket fogja alkalmazni.

— **Az „y” használata.** Nagyon örvendünk, mikor egy idegen hangzású családnév magyarosításáról olvasunk a lapokban, hanem azt már nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül, hogy egyesek előszeretettel használják az „y” betűt megmagyarosított nevük végén, holott arra engedélyt nem kaptak. Városunkban is látunk egynéhány czégtáblát, melyen ugyancsak diszlik az „y” az „i” helyett. Legközelebb összeszedjük azokat és felsoroljuk.

A kimutatásból hiányzik Debreczen. Nálunk az I. r. marhahus 144 fillér, a II. r. marhahus 128 fillér; az I. r. borjúhús 160 fillér, II. r. borjúhús 140 fillér; sertéshús 160 fillér, juhús 120 fillér.

— **Iparkiállítás Nyiregyházán.** Nyiregyházáról jelentik: A Magyar Védőegyesület szabolicsvármegyei osztálya a hazai ipartermékek ismertetése céljából ez év szeptember 8-án egy honi iparcikkekkel álló kiállítást rendez. E kiállítással kapcsolatosan az egyesület pénztárának gyarapítása végett nagyobb szabású ünnepélyt is rendez.

— **A városházáról.** Bészler Károly, tiszteletbeli főjegyző, tanácsnok és árvaszéki elnök, szabadságáról visszaérkezvén, hivatalának vezetését átvette.

— **Postapalota.** A postapalota építése ügyében a városházán szerdán délután értekezlet volt. Ezen az értekezleten Bészler Károly elnökölt, a távollevő Kovács polgármester helyett. Kivüle jelen volt Schöpling Ágoston, nagyváradai posta- és távirada igazgató; Eisenmann Oszkár, pénzügyigazgató helyettes; Szávay Gyula ipar és kereskedelmi kamarai titkár; Szabó Kálmán orsz.-gyűlési képviselő; Szentkirályi Tivadar kamarai alelnök; Csath Zsigmond debreczeni postafőnök; Magoss György t. főügyész; Aczél Géza főmérnök. Az ülésen több terv merült fel, hogy a postapalotát hová építsék. Eisenmann Oszkár kijelentette, hogy legcélszerűbb lenne az ügyel kapcsolatosan megoldani a pénzügyigazgatóság elhelyezésének régen vajudó kérdését, miután a pénzügyigazgatósági hivatalok jelenlegi helyiségükben tényleg nem maradhatnak soká. A jelenlevők helyesnek találták a tervet, amely szerint a kincstári palotában posta, távirada és telefon hivatalok mellett az épület egyik szárnyában a pénzügyigazgatóság hivatalai is elhelyeztessenek. A négy terven az értekezlet úgy döntött, hogy az eredményt nem hozza nyilvánosságra, csak akkor, ha az elfogadott tervek egyike elfogadtatott.

— **A sör és a légy.** Egy tudós ethnologus külön tanulmány tárgyává tette azt a fontos kérdést, hogyan viselkednek az egyes nemzetek a légygel szemben, amely véletlenül az előttük álló pohár sörbe esett. A népek lelkének ez a kitűnő ismerője a következő megfigyelésekkel szolgál: A spanyol fizet és távozik. A francia kiveszi a legyet, elgázolja, aztán összeszidja a személyzetet. Az angol kiönti a sört, új poharat kér és máris egészen más dologról beszél. A német kiveszi a legyet — és megissza a sört. Az orosz nem ilyen finnyás, az a légygel együtt issza meg a sörét. A legnagyobb inycenc a chinai, aki előbb megesszi a legyet, aztán nagy élvezettel issza meg a sört.

— **A nagyerdei gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegviz kurára meszsze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvizgyógyimódot ép úgy használhatnák a Nagyerdőn, hol a vizgyógyimód minden modern eszköze, a fürdőbérlet elismert szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbérlet Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern hygienia minden eszközével oly és olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vizgyógyimód edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvizgyógyimód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatoló erőket felélénkíti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredményrel alkalmazható tehát a vizgyógyimód és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek huruto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység-, sápkór-, kövérség-, közhvény-, görvélykór- és cukorvizelesnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértolulás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeinél, a mint: fejfájás, szédülés, fejfnyomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle beteg-

ségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdei hidegvizgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitűnő puha vize fölötté alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5–8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdei hidegvizgyógyintézetben

Szerkesztői üzenetek.

Tisztviselő. Cikkelyét megkaptuk és igen örvendünk, hogy nézeteink fedik egymást. Mai számunkból azonban lekészt, így tehát várunk kell a közléssel a legközelebbi szám megjelenéséig.

Gazda. A haladásnak utját állani nem lehet. Ugyan mi lenne belőlünk, ha nem haladnánk a korral és a kor jogos követeléseivel. Ön megtámadja a városi tanácsot és azt kérdi, hogy ugyan mi haszon háramlik a polgárságra, ha százezreket ver bele a vizvezetési és csatornázási művekbe? Ugyan-ugyan, hogy lehet ilyen kérdést papírra vetni? Hisz az ember legfőbb java az egészség, ezt pedig egy nagy város úgy tarthatja meg, ha minden eszközt felhasznál annak javítására, megőrzésére. Hiába vitatkoznánk Önnel e kérdésben, mert elfogult és nincs érke a haladás iránt, így aztán levelét, melyet — mellesleg szólva — alig tudunk kibetűzni, a papírkosárba tettük és csöndes részvétellel eltemtük.

Sz. D. Kassa. Lapunk azon számát, melyben Pazar István főmérnök alapos, szakszerű véleményét lenyomtattuk, a kívánt tiz példányban postára tettük. Akiket ez a vélemény sem tud meggyőzni a valóról, annak ugyan hiába beszélnek a geológusok. Örülünk az érdeklődésnek, mert mindig jól esik nekünk, ha a távoliak elismerik városunk munkás törekvését. Üdv a viszontlátásig.

E. K. Budapest. A Hortobágy hasznosítására vonatkozó tárgyalások eredményét megküldöttük és nagyon örülünk, ha alapot adhattunk a munkára. Igaz, hogy most csönd van, de nemsokára minden kéz dolgozni fog.

F. T. dr. Budapest. Az időpontot nem tudjuk még biztosra jelezni, hanem ha valami akadály közbe nem jön, úgy ez év október 1-jére felelős szerkesztőnk elkészíti a kért munkát.

Bizottsági tag. Debreczen város szabályrendeletei néhány hét múlva megjelennek könyvalakban. Méltóztassék addig türelemmel lenni.

—z—a. Névtelenül beküldött cikkelyeket egyáltalában nem közlünk. A szerkesztőségnek tudni kell az író nevét. A cikkely különben nagyon borsos és kemény állításai nincsenek elfogadhatólag bizonyítva. Miből az következik, hogy nem közöljük sem ingyen sem pénzért még a nyiltérben sem.

Mesemondó. Szíves elnézését kérjük, amiért csak most válaszolunk kérdésére. Való igaz, hogy 1719-ben a debreczeni magisztrátus egyik tagja kibeszélt olyan dolgot, melyet a város érdekében titokban kellett volna tartania. E végből processus indult meg a mondott év február 26-ikán és a magisztrátus ilyen delibérátumot hozott: „Domián István Uram hitbéli szoros kötelessége ellen az N. Tanácsban s Deputációban hallott titkos dolgokat kimondotta, beszéllette másutt. Azért Fiscus procedálja ellene instanciájára és Attyjafiái interventiójokra frt. 200 determináltatik. Fűrmender Uramnak is keresse kedvét. A modo in posterum penig, ha beszél Grátiája nem léssen, emendálja magát tovább mint illik Communitáshozí Szmélyhez!” Hogy mit beszélt ki Domián senátor uram, legközelebb elmondjuk.

Panaszos. Orvoslást csakis e rendőrkapitányságnál találhat. Ügyét bizonyára lelkiismeretesen fogják elintézni.

Poéta. Elismerjük, hogy szatirikus versében sok igazság van, de lapunk verseket nem közöl. Egy hétig megőrizzük.

Soha. Mi is azt mondjuk, hogy soha. A többit tessék érteni.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város házipénztárának és általa kezelt alappénztáraknak 1907. évre egybeállított költségeloirányzata a város számvevői hivatalában mai naptól kezdődő 15 napi közszemlére kitétetett.

Ezen körülményről a város adózó közönsége oly felhívással értesítettik, hogy ezen előirányzati munkálat a számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthető és az elleni irányuló esetleges észrevételek — írásban — a közgyűlést megelőző 5 (öt) nappal a városi tanácshoz beadhatók.

Debreczen, 1906 augusztus 21.

A városi tanács.